

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 මතය

ජාතික ව්‍යාපාර කළමනාකාරිත්ව ආයතනයේ හා එහි පරිපාලිතයේ 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශනය හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ සහ 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

ජාතික ව්‍යාපාර කළමනාකාරිත්ව ආයතනයේ හා එහි පරිපාලිතයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළින් 2020 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 මතය සඳහා පදනම

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිතීන් යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, ආයතනය අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරිත්වය ආයතනය හා එහි පරිපාලිතය ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

ආයතනයේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, ආයතනයේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම.

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සැමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වේතනාන්විත මහභූරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකි තාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ ආයතනයේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;

- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ ආයතනයේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, ආයතනය ක්‍රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු. 133,064,137 ක ලාභයක් වූ අතර ඊට අනුරූපීව ඉකුත් වර්ෂයේ ලාභය රු. 53,150,556 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු. 79,913,581 ක වර්ධනයක් නිරීක්ෂණය විය. මෙම වර්ධනයට පාඨමාලා ආදායම වැඩිවීම හා පරිපාලන වියදම් අඩුවීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය -----	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම -----	නිර්දේශය -----
<p>(අ) ආයතනය විසින් පිළියෙල කර තිබූ උපාය මාර්ගික සැලැස්ම අනුව 2020-2022 කාලපරිච්ඡේදය සඳහා කොළඹ ප්‍රධාන කාර්යාලයටත් නුවර හා මාතර ශාඛා සඳහා ඉඩම් හෝ ගොඩනැගිලි මිලදී ගැනීම සඳහා රු මි.750 ක් ද නවීකරණය හා ඉදිකිරීම් සඳහා රු මි.601 ක් ද ආයෝජනය කිරීමට සැලසුම් කර තිබුණද එම සැලසුම් ප්‍රකාරව කටයුතු කර නොතිබුණි එහෙත් 2017 වර්ෂයේ සිට 2021 වර්ෂය දක්වා වසර 5 ක කාලය තුළ කොළඹ, මාතර හා නුවර ශාඛා සඳහා රු.මි. 276.8 ක් ගොඩනැගිලි කුලී ලෙස පිරිවැයක් ආයතනය විසින් දරා තිබුණි.</p>	<p>ගොඩනැගිලි මිලදී ගැනීමට අවශ්‍ය කටයුතු සිදු කලද විවිධ ගැටළු හේතුවෙන් මිලදී ගැනීම් කිරීමට අපහසු වී ඇත.</p>	<p>ගොඩනැගිලි මිලදී ගැනීම් කාර්යය කඩිනම් කර කුලී වියදම අවම කර ගැනීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.</p>
<p>(ආ) ආයතනය විසින් නව ගොඩනැගිලි සංකීර්ණයක් ඉදි කිරීම සඳහා ප්‍රධාන ශාඛාවට යාබදව පිහිටි කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශයට අයත් හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය සතු බිම් කොටසින් පර්චස් 45 ක පමණ බිම් කොටසක් ලබාදීමට 2017 ජනවාරි 08</p>	<p>අදාළ බිම් කොටස හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය විසින් ජාතික ව්‍යාපාර කළමනාකාරීත්ව ආයතනය වෙත ලබා දීමට කටයුතු කර නොමැත.</p>	<p>2021 දෙසැම්බර් 02 දිනැති කෝප් කමිටු නිර්දේශ අනුව කටයුතු කල යුතුය.</p>

දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය මගින් අනුමැතිය ලබා දී 2017 අගෝස්තු 11 දින තක්සේරු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ඉඩම් කොටසේ වෙළඳපල වටිනාකම රු.271,000,000 කට තක්සේරු කර තිබුණද 2021 ඔක්තෝම්බර් 30 දින වන විටත් අදාළ ඉඩම් කොටස අත්පත් කර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

(ඇ) 2013 ඔක්තෝම්බර් 17 දින පැවති අමාත්‍ය මණ්ඩල රැස්වීමේදී නිදහස් ප්‍රදානයක් වශයෙන් ආයතනයට පවරා දීමට අනුමැතිය ලබා දී තිබුණු ප්‍රධාන කාර්යාලය හා කොළඹ අධ්‍යාපන මධ්‍යස්ථානය පිහිටි ඉඩමක් 2007 නොවැම්බර් 07 දින පැවති අමාත්‍ය මණ්ඩල රැස්වීමේදී පවරා දීමට අනුමැතිය ලබා දී තිබූ හෙක්ටයාර් 0.345 කින් සමන්විත ගාල්ල නගරයෙහි පවත්වාගෙන යනු ලබන අධ්‍යාපන මධ්‍යස්ථානය පිහිටි ඉඩමෙන් නීත්‍යානුකූල හිමිකම 2021 ඔක්තෝම්බර් 31 දින වන විටද ආයතනය වෙත පවරා ගෙන නොතිබුණි. ගාල්ල නගරයෙහි පවත්වා ගෙන යනු ලබන අධ්‍යාපන මධ්‍යස්ථානය පිහිටි ඉඩම ශ්‍රී ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලය සහ සිවිල් ගුවන් සේවා අමාත්‍යාංශය සමඟ ඇතිකර ගත් එකඟතාවයකට අනුව රු. මිලියන 35 ක් ශ්‍රී ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලයට ගෙවා සින්නක්කර අයිතිය හිමි කර ගැනීමටත් එකඟත්වයකට පැමිණ තිබුණද එම කටයුතු 2021 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් අවසන් කර නොතිබුණි.

හිමිකාරීත්වය ලබා ගැනීම සඳහා ලියවිලි තිබීරිගස්සාය ඉඩම් කොමසාරිස් කාර්යාලයට භාර දී තිබුණද හිමිකම් සහතිකය නිකුත් කිරීමට පියවර ගෙන නැත. ගාල්ල ඉඩමේ අයිතිය තහවුරු කර ගැනීමට නොහැකි වීම හේතුවෙන් සින්නක්කර අයිතිය ආයතනය වෙත ලැබී නොමැත.

2021 දෙසැම්බර් 02 දිනැති කෝප් කමිටු නිර්දේශ අනුව එම ඉඩම් කඩිනමින් පවරා ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

(ඈ) 1995 සැප්තැම්බර් 07 දිනැති ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රයේ සඳහන් පරිදි හා තෘතීයික හා වෘත්තීය අධ්‍යාපන කොමිෂන් සභාවේ 2009 ඔක්තෝම්බර් මෙහෙයුම් අත්පොත හා 2013 පෙබරවාරි 26 දිනැති අංක 01/2013 දරන වෘත්තීය සුදුසුකම් වක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව පවත්වනු ලබන පාඨමාලා සඳහා ජාතික වෘත්තීය සුදුසුකම ලබාගැනීම (NVQ) සඳහා තෘතීයික හා වෘත්තීය අධ්‍යාපන කොමිෂන් සභාවේ ප්‍රතිතනය කළ යුතු වුවද , සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය වන විටත් ආයතනය විසින් පවත්වාගෙන යනු ලබන පාඨමාලා

පාඨමාලා NVQ සුදුසුකම් යටතේ ප්‍රතිතනය සඳහා ප්‍රමිතීන් සකස් කළ යුතු වේ. අදාළ ආයතනය විසින් සිමිත විෂයයන් ප්‍රමාණයක් සඳහා ප්‍රමිතීන් සකස් කර ඇත. පාඨමාලා 47 ක් ඉදිරිපත් කර ඇති නමුත් ප්‍රමිතීන් නොමැති නිසා ප්‍රතිතනය ලබා දීම ප්‍රමාද වී ඇත.

පාඨමාලා සඳහා ප්‍රමිතීන් සකස් කර ප්‍රතිතනය කර ගැනීමට අවශ්‍ය කඩිනම් ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.

තුනකට පමණක් ප්‍රතිතනය ලැබී තිබුණි. ප්‍රතිතනය ලබා දෙන ලෙස ඉල්ලූ පායමාලා වලින් පායමාලා 22 කට ප්‍රතිතනය ලබා දී නොතිබුණු අතර ප්‍රතිතනය ලබා ගත යුතු පායමාලා 47 ක් 2021 දෙසැම්බර් 02 වන දින වන විටත් පැවතුණි.

- (ඉ) 2018 ඔක්තෝබර් 16 දිනැති අංක DMS/1674/2017 දරන කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ ලිපිය මගින් මෙහෙයුම් ලාභයෙන් සියයට 5ක් හා ආදායමෙන් සියයට 11ක් ලෙස දිරි දීමනා ගණනය කර ගෙවීමට අනුමැතිය ලබාදී තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා දිරි දීමනා ගණනය කිරීමේදී කාර්යසාධන මිනුමක් නොවන විවිධ ආදායම්, වත්කම් විකුණුම් ආදායම් හා විලම්භිත ආදායම් ලෙස එකතුව රු. 11,881,022 ක් සඳහාද කොවිඩ් සහන පැකේජ වටිනාකම රු. 68,432,597 ක් ද සැලකිල්ලට ගෙන තිබුණි. එසේම 2016 වර්ෂයේ සිට 2019 වර්ෂය දක්වා වෙනත් ආදායම් යටතේ පැවති සේවක ණය පොලී, ආයෝජන පොලී ලෙස පැවති එකතුව රු.98,186,661 ක ආදායම් සඳහා දිරි දීමනා ගණනය කර තිබුණි.
- කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ DMS/1674/2014දරන ලිපියේ සඳහන් ක්‍රමවේදය මත කටයුතු කරනු ලැබේ.
- කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තු ලිපියේ ආදායම හා මෙහෙයුම් ලාභයට අදාළ අයිතම මොනවාද යන්න පැහැදිලිව නිර්වචනය නොකිරීම නිසාත් දිරිදීමනා ගණනයේදී ආදායමට හා මෙහෙයුම් ලාභයට අදාළවන හා නොවන ආදායම් ප්‍රභව හඳුන්වාදී නොමැති නිසාත් නැවත කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවෙන් මේ සම්බන්ධව නිසි පැහැදිලි කිරීමක් කර යුතු බවට කෝප් කමිටුවෙන් ලබාදුන් නිර්දේශ මත ක්‍රියා කළ යුතුය.